

PROTOKÓŁ
KONTROLI KOMPLEKSOWEJ
przeprowadzonej
w Środowiskowym Domu Samopomocy
w Międzyrzeczu
ul. M. Mikuły 1

Działając na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 249)

zespół kontrolny w składzie:

1. **Marta Mikołajczyk** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 13-1/2020 z 13 lutego 2020 r. - *przewodnicząca zespołu;*
2. **Marzena Modrzewska** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 13-2/2020 z 13 lutego 2020 r. – *członek zespołu*
3. **Agnieszka Kostrzewa** – Kierownik Oddziału Budżetu i Świadczeń Rodzinnych w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 13-3/2020 z 13 lutego 2020 r. – *członek zespołu*

(akta kontroli str. 1-6)

przeprowadził, w okresie od 25 lutego 2020 r. do 16 czerwca 2020 r., w Środowiskowym Domu Samopomocy w Międzyrzeczu, kontrolę kompleksową w zakresie wszystkich sfer organizacji i funkcjonowania jednostki. Czynności w siedzibie jednostki dokonano 25 lutego 2020 r. Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług.

(akta kontroli str. 7-12)

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy.
2. Warunki do realizacji zadań.
3. Realizacja procesu wspierająco – aktywizującego uczestnika.
4. Udział uczestników w zajęciach Domu.
5. Prawidłowość wykorzystania dotacji celowych przekazanych w rozdziale 85203 – Ośrodki wsparcia § 2010.

(akta kontroli str. 8-20)

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto:

- ustalenia dokonane w ramach oględzin pomieszczeń obiektu;
- dokumenty udostępnione kontrolującym, w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki;
- dokumentację przekazaną przez kierownika ŚDS – 26 lutego, 6 kwietnia i 17 czerwca 2020 r. – uwierzytelnione kopie dokumentacji i wyjaśnienia, na pisemne wezwania zespołu kontrolnego z 31 marca i 9 czerwca 2020 r. ;
- dokumentację przekazaną przez kierownika ŚDS – 14 kwietnia 2020 r. – podpisany protokół oględzin jednostki kontrolowanej;
- dokumentację dostępną w aktach Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim.

Czynności kontrolnych dokonano w obecności Kierownika Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyrzeczu.

Przed przystąpieniem do kontroli, zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

(akta kontroli str. 21-42)

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

1. Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy.

Organizacja oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi została uregulowana w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego. Sposób jego realizacji - w ramach pomocy społecznej - przez gminę, określa natomiast ustawa o pomocy społecznej. Ustawodawca, w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, zobowiązuje samorząd do prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie środowiskowych domów samopomocy, Kierownik jednostki, w uzgodnieniu z wojewodą, opracowuje dokumentację określającą funkcjonowanie ośrodka wsparcia.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyrzeczu, tj. statut ŚDS w Międzyrzeczu. Regulamin organizacyjny, programy działalności i plany pracy ŚDS na 2019 r. i 2020 r. – znajdują się w aktach tut. Wydziału Polityki Społecznej (sprawy nr PS-I.9421.2.60.2019, PS-I.9421.2.261.2019 i PS-I.9421.2.52.2020).
- korespondencji z Burmistrzem Miasta i Gminy Międzyrzecz w sprawie zmiany liczby miejsc w poszczególnych profilach Domu (sprawa nr PS-I.9421.2.212.2019);
- miesięcznych Informacji o liczbie uczestników ŚDS ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statycznej - za okres od stycznia 2019 r. do dnia kontroli.

- dokumentacji indywidualnej 8 uczestników zakwalifikowanych do typu D.

Kontrolujący ustalili, że Kierujący Domem uzgodnił – z Wojewodą Lubuskim – dokumentację określającą funkcjonowanie Jednostki. Statut Domu wymaga doprecyzowania. Zespół kontrolny stwierdził, że jeden uczestnik – zgodnie z wytycznymi MRPiPS - nie kwalifikował się do podwyższonej dotacji. Dotacja przekazana na podstawie art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej na tego uczestnika podlega zwrotowi do budżetu państwa.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Międzyrzeczu został powołany uchwałą Nr XXXV/297/13 Rady Miejskiej w Międzyrzeczu z dnia 29 października 2013 r. zmienioną Uchwałą Nr XX/158/20 Rady Miejskiej w Międzyrzeczu z dnia 25 lutego 2020 r. Utworzony 1 stycznia 2014 r. Ośrodek działa jako jednostka organizacyjna pomocy społecznej o zasięgu gminnym.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Międzyrzeczu oferuje 23 miejsca dziennego pobytu. Do 11 października 2019 r. Dom oferował miejsca w następujących typach:

- typ B – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną - 9 miejsc;
- typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych – 10 miejsc,

ŚDS w Międzyrzeczu - w okresie od stycznia do września 2019 r. - otrzymywał podwyższoną – do 30% - kwotę dotacji dla 7. uczestników ze spektrum autyzmu lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Tut. Wydział Polityki Społecznej przekazywał dotację na podstawie miesięcznych informacji o liczbie uczestników ŚDS ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi sporządzanych przez jednostkę w Centralnej Aplikacji Statycznej.

Analiza sprawozdań „Standardy ŚDS – za 2019 r.” oraz miesięcznych informacji o liczbie uczestników ŚDS ze spektrum autyzmu i niepełnosprawności sprzężonej - za okres od stycznia 2019 r. do dnia kontroli - wykazała, że Dom poszerzył swoją ofertę dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi (nowy typ D). Zmieniła się zatem liczba miejsc w poszczególnych typach Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyrzeczu. Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej LUW – pismem z 18 września 2019 r. - wystąpiła do Burmistrza Gminy Międzyrzecze o przedłożenie wniosku o ponowne ustalenie profilu ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi¹.

Ustalenie nowego profilu Domu nastąpiło – 11 października 2019 r. – na pisemny wniosek Burmistrza Międzyrzecza, z 02 października 2019 r. Podział liczby miejsc, w poszczególnych typach, kształtuje się następująco:

- typ B – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną - 9 miejsc;
- typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych – 10 miejsc;

¹ Na mocy zarządzenia Wojewody Lubuskiego, z dnia 24 maja 2019 r. w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie lubuskim

- typ D – dla osób ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi – 4 miejsca.

Zatem od października 2019 r. do dnia kontroli ŚDS w Międzyrzeczu oferował miejsca dla 4 osób w typie D. Przed tym okresem (od stycznia do września 2019 r.) zwiększona dotacja była przekazywana na 7 uczestników.

Wątpliwości kontrolujących budzi zmiana liczby miejsc uczestników ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi. Analiza wykazała, że liczba osób zakwalifikowanych do zwiększonej dotacji zmieniła się po piśmie Dyrektora tut. Wydziału, dot. zmiany profilu ŚDS. W okresie poddanym kontroli wytyczne w sprawie kwalifikowania uczestników do profilu D nie zmieniły się. Dyrektor tut. Wydziału Polityki Społecznej przekazał – pismem z 10 sierpnia 2017 r. - jednostkom samorządu terytorialnego „Wytyczne dotyczące sposobu kwalifikowania uczestników ŚDS ze spektrum autyzmu lub z niepełnosprawnością sprzężoną do podwyższonej dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej”. Wytyczne opracowało Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 08 sierpnia 2017 r.

Kontrolujący zbadali dokumentację indywidualną wszystkich uczestników, na których Wojewoda Lubuski przekazywał podwyższoną do 30% dotację w okresie poddanym kontroli, tj. od stycznia 2019 r. do dnia kontroli. Łącznie zbadano akta 8 uczestników:

- 7. uczestników – w okresie od stycznia do września 2019 r.;
- 4. uczestników – od października 2019 r. do dnia kontroli (w tym 3 osoby z okresu od stycznia do września 2019 r.).

Kontrolujący ustalili, że w zajęciach ŚDS uczestniczy 7 uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi, zgodnie z wytycznymi MRPIPS, z 08.08.2017 r. Przy czym, w okresie od października 2019 r. do dnia kontroli, 1 osoba nie kwalifikowała się do zwiększonej do 30% dotacji, w myśl wytycznych MRPIPS. Dokumentacja tego uczestnika (poz. nr 4 z listy) nie potwierdza niepełnosprawności sprzężonej (2 lub 3 symbole przyczyny niepełnosprawności) ani spektrum autyzmu. Zgodnie z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności – z 19.05.2009 r. – uczestnik posiada wyłącznie 1 symbol niepełnosprawności (10-N). Lekarz neurolog – w zaświadczeniu z 01 października 2019 r. – diagnozuje u uczestnika upośledzenie umysłowe w stopniu znacznym i padaczkę lekooporną; kwalifikuje go do typu D, co jest niezgodne z wytycznymi Ministerstwa. W ocenie zespołu kontrolnego, osoba ta nie spełnia przesłanek do zakwalifikowania jej do niepełnosprawności sprzężonej, tym samym do zwiększonej dotacji, która była przekazywana jednostce w okresie od października 2019 r. do dnia kontroli.

Reasumując, w okresie od stycznia do września 2019 r. zwiększona dotacja była przekazywana - zgodnie z wytycznymi MRPIPS - dla 7 uczestników. W okresie od października 2019 r. do dnia kontroli, zwiększona dotacja była przekazywana - dla 1 osoby - niezgodnie z wytycznymi MRPIPS. Dotacja przekazana na podstawie art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej na tego uczestnika podlega zwrotowi do budżetu państwa.

Pozostałe 3 osoby spełniały warunki określone w wytycznych MRPIPS.

ŚDS w Międzyrzeczu funkcjonuje na podstawie statutu oraz regulaminu organizacyjnego. Analiza statutu wykazała, że dokument nie określa liczby miejsc w ŚDS. Liczbę miejsc precyzuje regulamin organizacyjny i programy działalności Domu.

Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyrzeczu, dokonała uzgodnień – z Wojewodą Lubuskim – regulaminu, programów działalności i planu pracy ŚDS na 2019 r. i 2020 r., zgodnie z §4 ust. 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pismami z 28 lutego, 11 października i 29 listopada 2019 r. oraz 14 lutego 2020 r., Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej, zaakceptowała powyższe dokumenty. Burmistrz Międzyrzecza – Zarządzeniami Nr 149/19 i Nr 150/19 z dnia 19 grudnia 2019 r. zatwierdził dokumenty określające funkcjonowanie ŚDS w Międzyrzeczu, zgodnie z przepisami.

(akta kontroli str. 43-172)

Organizacja pracy w Domu została formalnie uregulowana. Statut ŚDS wymaga doprecyzowania zgodnie z treścią protokołu. Kontrola wykazała, że jeden uczestnik -w myśl wytycznych MRPIPS - nie kwalifikuje się do podwyższonej dotacji. Dotacja przekazana na podstawie art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej na tego uczestnika podlega zwrotowi do budżetu państwa.

2. Warunki do realizacji zadań.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją faktyczne ku temu warunki. Ustawodawca zapewnił obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby wykwalifikowanych, stale rozwijających wiedzę i umiejętności pracowników zespołu wspierająco - aktywizującego, jako gwarancję odpowiedniej jakości usług w indywidualnej i grupowej pracy z uczestnikiem. Warunkiem realizacji zadań jest również posiadanie wymaganego standardu usług w zakresie lokalizacji i dostosowania Ośrodka do potrzeb osób niepełnosprawnych, rodzaju i przeznaczenia pomieszczeń oraz minimalnej powierzchni użytkowej przypadającej na 1 uczestnika.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący:

- przeprowadzili oględziny obiektu oraz pomieszczeń ŚDS - korzystając z prawa nadanego art. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej;
- przyjęli analizę dokumentacji dotyczącej rozkładu pomieszczeń ŚDS - „Rzut przyziemia” budynku, w którym zlokalizowany jest ŚDS w Międzyrzeczu;
- dokonali analizy akt osobowych kierownika i wszystkich pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego;
- przeanalizowali dokumentację, dotyczącą ewidencjonowania czasu pracy pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego za miesiące październik, listopad, grudzień 2019 r. i luty 2020 r.

Kontrolujący ustalili, że Ośrodek jest pozbawiony barier architektonicznych, posiada udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Stwarza uczestnikom bezpieczne i spokojne warunki pobytu.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Międzyrzeczu jest usytuowany przy Stadionie Miejskim, w budynku trzykondygnacyjnym, tzw. wielofunkcyjnym. W budynku funkcjonują również inne instytucje, m.in. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, klub sportowy. Do Ośrodka wsparcia prowadzi odrębne wejście. Przy wejściu zamontowany domofon. Pomieszczenia ŚDS stanowią jednolity kompleks. Oddzielone od pozostałych instytucji drzwiami szklanymi zamykanymi na klucz.

Ośrodek wsparcia, na zewnątrz i wewnątrz, nie posiada barier architektonicznych. Pomieszczenia sanitarne wyposażone w uchwyty dla osób niepełnosprawnych. W łazience dla mężczyzn znajduje się bezprogowy natrysk i krzeselko kąpielowe.

W dniu kontroli, w czasie oględzin - w zajęciach Domu – uczestniczyło 19 osób.

Dom nie spełnia standardu usług bytowych pod względem liczby toalet dla uczestników i zachowania odrębności tych toalet. Liczba wieszaków/ szafek w szatni ubraniowej niezgodna z liczbą uczestników. Sprzęt do treningu samoobsługi i zaradności życiowej zlokalizowany jest w kilku pomieszczeniach w Domu.

W dniu kontroli – ŚDS w Międzyrzeczu - dysponował ogółem 11 pomieszczeniami, z tego: 10 jest przeznaczonych dla uczestników (w tym 2 toalety) i 1 dla pracowników.

W dniu kontroli, w siedzibie jednostki, ustalono, że uczestnicy mają do dyspozycji następujące pomieszczenia:

- a) pracownia modelarsko – rękodzielnicza - wyposażona w sprzęt do pracy w drewnie, stoliki, krzesła. W czasie oględzin w pracowni odbywały się zajęcia z 4 uczestnikami w obecności 1 pracownika. W pomieszczeniu znajdują się prace uczestników.
- a) kuchnia z oddzielną barkiem jadalnią – pomieszczenie kuchenne wyposażone w sprzęt gospodarstwa domowego, agd: lodówkę, zmywarkę, kuchenkę, piekarnik, zamrażarkę, czajnik, ekspres do kawy.
- b) sala ogólna – duże pomieszczenie wyposażone w stoły, kanapy, 3 stanowiska komputerowe z dostępem do internetu, TV.
- c) sala kinezyterapii (rehabilitacji ruchowej) - wyposażona w sprzęt sportowo - rehabilitacyjny: 2 orbitreki, bieżnię, grę „piłkarzyki”, 2 rowerki stacjonarne, 2 fotele masujące, atlas. Wejście do sali możliwe od strony korytarza i od sąsiadującego z nią pokoju wyciszenia.
- d) pokój wyciszeń - oddzielony od sali kinezyterapii szklaną ścianą (2 skrzydła przesuwne - wejścia). Z wyjaśnień Kierownika wynika, że planowane jest zaklejenie ścian, w celu zachowania intymności uczestników. Pokój wyposażony w szafę z drzwiami przesuwными i lustrem. W szafie - dla uczestników - dostępny jest sprzęt do samoobsługi i zaradności życiowej (żelazko i odkurzacz). Zdaniem kontrolujących żelazko powinno znajdować się w miejscu do tego przeznaczonym oraz tam, gdzie pozostały sprzęt do treningu samoobsługi i zaradności życiowej (toaleta męska). W pokoju ponadto: stół i 2 krzesła oraz sprzęt do terapii, relaksacji

uczestników: gniazdo, kurtyna świetlna (UV).

- e) pokój indywidualnego poradnictwa psychologicznego pełniący ponadto funkcje pokoju wyciszeń - pokój przechodni, zlokalizowany pomiędzy korytarzem, a biurem kierownika. Pomieszczenia oddzielone od siebie drzwiami. Do biura kierownika możliwość wejścia również od strony korytarza, wiatrołapu. Pokój wyposażony w kanapę, fotele, szafy, stolik. W pokoju oświetlenie sztuczne (bez dostępu do oświetlenia dziennego).
- f) 2 szatnie zaadoptowane z wiatrołapu i części holu. Dla 23 uczestników dostępnych jest 10 wieszaków na odzież wierzchnią i 12 szafek ubraniowych. Brak wieszaka/szafki ubraniowej dla 1 uczestnika.
- g) pomieszczenia sanitarne – dwa pomieszczenia nieoznakowane co do zasady odrębności dla kobiet i mężczyzn:
 - dla kobiet z 1 miską ustępową,
 - dla mężczyzn z 1 miską ustępową.

W toalecie dla mężczyzn natrysk oraz sprzęt do samoobsługi i zaradności życiowej – pralka automatyczna i suszarka.

Łącznie uczestnicy mają do dyspozycji 2 toalety, tj. niezgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Środowiskowy Dom Samopomocy w Międzyrzeczu oferuje 23 miejsca. Zgodnie z przepisami zalecana jest jedna toaleta dla nie więcej niż 10 uczestników. Uczestnicy mają do dyspozycji 2 toalety. Do wymaganego standardu brakuje 1 toalety.

Dla pracowników Ośrodka przeznaczone są takie pomieszczenia jak: biuro kierownika ze stanowiskiem księgowej i kadrowej, magazyn do przechowywania, z suszarką i deską do prasowania. Zdaniem kontrolujących deska do prasowania powinna znajdować się w miejscu do tego przeznaczonym oraz tam, gdzie pozostały sprzęt do treningu samoobsługi i zaradności życiowej.

Pracownicy Domu korzystają z toalety znajdującej się poza strukturą ŚDS, na tej samej kondygnacji budynku, będącej w posiadaniu klubu sportowego.

Ustalono, że powierzchnia użytkowa kontrolowanej Jednostki jest zgodna z obowiązującymi przepisami.

Powierzchnia Domu wynosi łącznie 228,4 m². Do powierzchni użytkowej kontrolującej:

- **wliczyli** pomieszczenia wymienione w lit a-e; g protokołu kontroli,
- **częściowo wliczyli** pomieszczenia wskazane w lit f (2 szatnie zaadoptowane z wiatrołapu i części komunikacji - łącznie 29,10 m²).

Uwzględniając faktyczne przeznaczenie pomieszczeń, powierzchnia użytkowa Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyrzeczu stanowi:

- pomieszczenia przeznaczone dla uczestników – **221 m²**;
- pomieszczenia użytkowane przez pracowników – 7,4 m² (biuro kierownika, magazyn).

Przy 23 oferowanych miejscach wynosi **9,61 m²** na jednego uczestnika. Zatem posiadany metraż jest zgodny z zapisami ustawowymi (minimum 8 m² na 1 uczestnika).

Kontrolujący ustalili, że ŚDS spełnia wymagany minimalny wskaźnik zatrudnienia w zespole wspierająco – aktywizującym.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Międzyrzeczu oferuje łącznie 23 miejsca dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym

- w typie B – 9 miejsc;
- w typie C – 10 miejsc;
- w typie D – 4 miejsca.

Biorąc pod uwagę liczbę miejsc i oferowane profile ŚDS, wymagane minimalne zatrudnienie w zespole wspierająco – aktywizującym wynosi nie mniej niż 5,13 etatów (wskaźnik – 0,22).

Na dzień kontroli, w skład zespołu wchodziło **6 osób**: kierownik, 2 starszych instruktorów terapii zajęciowej, 1 starszy instruktor terapii, 1 terapeuta, 1 instruktor ds. kulturalno-oświatowych. Kontrolujący, na podstawie list obecności za październik, listopad, grudzień 2019 r. oraz na podstawie pisemnych wyjaśnień kierownika ustalili, że 2 osoby (starsi instruktorzy terapii zajęciowej) były w 2019 r. długotrwale nieobecne. Pierwsza osoba była nieobecna cały 2019 r. do 2 stycznia 2020 r. Druga osoba była nieobecna od stycznia 2019 r. do 06 czerwca 2019 r.

Zespół kontrolny dokonał analizy przedłożonych akt osobowych ww. pracowników. Na tej podstawie ustalił, że wszyscy członkowie zespołu (w tym kierownik ŚDS) zatrudnieni są w ramach umowy o pracę, na cały etat. Kierownik oraz 3 pracowników posiadają umowę na czas nieokreślony. Dwóch pracowników posiada umowy na czas określony.

Do wskaźnika zatrudnienia kontrolujący wliczyli 5 etatów (wszystkich pracowników) oraz stanowisko kierownika Domu w wymiarze 0,25 etatu, z uwagi na fakt, że część jego działań koncentruje się na czynnościach administracyjnych i związanych z zarządzaniem pracą zespołu pracowników. Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym zatwierdzonym Zarządzeniem Nr 149/19 Burmistrza Międzyrzecza z 19 grudnia 2019 r. etat kierownika ŚDS dot. pracy z uczestnikami wynosi 0,25. Zgodnie z zarządzeniem Wojewody Lubuskiego, z dnia 24 maja 2019 r., w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, w województwie lubuskim - do wskaźnika zatrudnienia w zespole wspierająco - aktywizującym, wlicza się maksymalnie ½ etatu kierownika ośrodka wsparcia. Warunkiem jest realizacja przez niego zadań na rzecz uczestników ośrodka. Kierownik ŚDS posiada pisemny zakres czynności. Zespół kontrolny ustalił, że Kierownik prowadzi zajęcia z uczestnikami – przedstawiony dziennik zajęć terapeutycznych.

Wartość wskaźnika zatrudnienia w zespole – w dniu kontroli - wynosił 0,23 - co w przeliczeniu na etaty stanowi 5,25 etatów.

Kierownik ŚDS oraz pracownicy posiadają wymagane na zajmowanych stanowiskach wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe polegające na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, Kierownik Domu zobowiązany jest posiadać:

- wykształcenie wyższe na kierunku mającym zastosowanie przy świadczeniu usług w domu;
- co najmniej półroczne doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej;
- specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyrzeczu posiada wykształcenie wyższe na kierunku mającym zastosowanie przy świadczeniu usług w ŚDS (magister socjologii) i ukończone studia podyplomowe „Zarządzanie instytucjami pomocy społecznej”. Posiada ponad 22-letni staż pracy w pomocy społecznej i doświadczenie zawodowe polegające na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Kierownik ŚDS nabyła staż na stanowiskach:

- kierownik ŚDS w Międzyrzeczu – 6 lat,
- instruktor terapii zajęciowej, główny specjalista ds. ŚDS w Ośrodku Pomocy Społecznej w Międzyrzeczu – 11 lat,
- instruktor terapii zajęciowej w Środowiskowym Domu Samopomocy w Międzyrzeczu – 5 lat.

Kontrolujący przeanalizowali akta osobowe wszystkich pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, świadczących pracę na rzecz ŚDS: 2 starszych instruktorów terapii zajęciowej, 1 starszy instruktor terapii, 1 terapeuta, 1 instruktor ds. kulturalno-oświatowych. Wszyscy posiadają minimalne wykształcenie, wymagane na zajmowanym stanowisku, zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 936 ze zm.). Na dzień kontroli, wszyscy pracownicy posiadali, co najmniej trzymiesięczne doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi.

Nie wszyscy pracownicy, prowadzący treningi umiejętności społecznych, posiadają wymagane przeszkolenie w zakresie określonym w §11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pracownicy mają wymagane doświadczenie. Kierownik organizował szkolenia, co najmniej raz na 6 miesięcy.

Analiza akt osobowych pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego, których zakres obowiązków obejmuje prowadzenie treningów umiejętności społecznych, wykazała, że nie wszyscy pracownicy posiadają przeszkolenie w zakresie określonym w §11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Wymaganego przeszkolenia nie posiada jeden pracownik (terapeuta). W aktach - znajdują się zaświadczenia o odbyciu m.in. szkoleń: 1) „Trening umiejętności społecznych”, 2) „Konflikt, czyli przyszłe porozumienie Umiejętność kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań”. Wymienione szkolenia nie obejmują zakresu wskazanego w § 11 ust. 2 pkt 1-3 w/cyt. rozporządzenia.

Kontrolujący ustalili, że kierownik ośrodka wsparcia – w badanym okresie 1.01.2019 r. - 25.02.2020 r. – organizował, co najmniej raz na 6 miesięcy, szkolenia dla pracowników w zakresie tematycznym wynikającym ze zgłoszonych potrzeb, związanych z funkcjonowaniem domu.

W badanym okresie, jeden pracownik z uwagi na długotrwałą nieobecność nie uczestniczył w szkoleniach. Drugi pracownik – długotrwale nieobecny do 06 czerwca 2019 r. – uczestniczył w szkoleniu zorganizowanym w terminie 4 miesięcy od powrotu do pracy.

Szkolenia, dla pracowników, obejmowały m.in. tematykę: „Trening umiejętności komunikacyjnych w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami komunikacji werbalnej”, „Najczęstsze sytuacje trudne w kontakcie z osobami przejawiającymi zaburzenia psychiczne”, „Aktywna równowaga”, „Sposoby komunikowania się Osób Głuchoniewidomych”, „Konflikt, czyli przyszłe porozumienie Umiejętność kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań”.

Regulamin wynagradzania pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyrzeczu został przyjęty Zarządzeniem Nr 7/2017 Kierownika ŚDS w Międzyrzeczu z dnia 14 grudnia 2017 r. Określa m.in.

- wymagania kwalifikacyjne i szczegółowe warunki wynagradzania;
- warunki i sposób przyznawania dodatku funkcyjnego, specjalnego i innych;
- warunki przyznawania oraz warunki i sposób wypłacania nagród innych niż nagroda jubileuszowa;
- świadczenia pieniężne związane z pracą;
- sposób i terminy wypłaty wynagrodzeń.

Kierownik ŚDS przyznawał pracownikom nagrody, zgodnie z przyjętym regulaminem wynagradzania. Najwyższe nagrody były ponad 6-krotnie wyższe od najniższej.

(akta kontroli str. 35-37, 173-182, 389-628)

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały, że Dom nie spełnia standardu usług bytowych pod względem liczby toalet dla uczestników i zachowania odrębności tych toalet. Liczba wieszaków/ szafek w szatni ubraniowej jest niezgodna z liczbą uczestników (brak 1 wieszaka/szafki). Kontrolujący sugerują przechowywanie sprzętu do treningu samoobsługi i zaradności życiowej w jednym - do tego przeznaczonym - pomieszczeniu.

Kontrolujący ustalili, że nie wszyscy pracownicy prowadzący treningi umiejętności społecznych, posiadają wymagane przeszkolenie w zakresie określonym w §11 ust. 2 rozporządzenia.

3. Realizacja procesu wspierająco – aktywizującego uczestnika.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, postępowanie wspierająco – aktywizujące realizowane jest wspólnie z uczestnikiem, na podstawie ustalonego przez zespół wspierająco – aktywizujący indywidualnego planu

postępowania wspierająco – aktywizującego. Przepisy rozporządzenia wskazują tryb pracy i zadania zespołu wspierająco – aktywizującego. Zespół ten zobowiązany jest do oceny potrzeb i możliwości uczestnika. Na tej podstawie opracowuje indywidualny plan postępowania wspierająco - aktywizującego. Właściwa ocena potrzeb i możliwości uczestnika, daje gwarancję dobrze ukierunkowanej pracy z nim.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli:

- akta 5 wybranych uczestników tj. co 5 osobę z przedłożonej listy obecności za luty 2020 r. (pozycje nr 1, 6, 11, 16, 21);
- dokumentację ze spotkań zespołu wspierająco – aktywizującego za okres od 01 stycznia 2019 r. do dnia kontroli.

Analiza dokumentów uczestników wykazała, że wszyscy badani są uprawnieni do udziału w zajęciach ŚDS.

W dokumentach wszystkich badanych uczestników znajdują się dokumenty nazwane „Diagnoza potrzeb uczestnika”. W zestawieniu określone są potrzeby: fizjologiczne, bezpieczeństwa, przynależności i miłości, uznania, samorealizacji. Zaznaczony jest w nich stopień zaspokojenia potrzeb. Dokonana jest ich analiza wraz z oczekiwaniami ŚDS, uczestnika, środowiska. Dokument opatrzony jest datą i podpisami członków zespołu wspierająco-aktywizującego.

Wszyscy badani uczestnicy posiadają zaświadczenia lekarza psychiatry lub neurologa o występujących zaburzeniach psychicznych. W opinii zespołu kontrolnego zaświadczenia spełniają przesłanki zawarte w § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

W aktach wszystkich badanych uczestników znajdują się zaświadczenia lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach domu.

W aktach badanych uczestników, znajdowały się orzeczenia o stopniu niepełnosprawności o symbolach:

- 01-U, 06-E - stopień umiarkowany;
- 05-R, 01-U stopień znaczny;
- P – stopień znaczny;
- Ps – stopień umiarkowany;
- 10-N, 06-E, 04-O – stopień znaczny.

Wszyscy badani uczestnicy, to osoby w wieku od 32 do 60 lat.

Analiza dokumentacji uczestników wykazała uchybienia pod względem merytoryczno – prawnym.

W aktach uczestników znajdują m.in. zaświadczenia lekarskie, wnioski o skierowanie do ŚDS, kopie wywiadów środowiskowych, decyzje administracyjne o skierowaniu do ŚDS. Wątpliwości kontrolujących budzi dokumentacja **wszystkich** badanych uczestników.

- W pierwszym przypadku (pozycja 1) - IPPWA z 4 grudnia 2018 r. weryfikowany był 18 czerwca 2019 r. Zatem weryfikacja sporządzona była w okresie przekraczającym 6 miesięcy.

- W kolejnym przypadku (pozycja 6) – IPPWA z 3 grudnia 2018 r. weryfikowany był 17 czerwca 2019 r. Zatem weryfikacja sporządzona była w okresie przekraczającym 6 miesięcy. IPPWA z 17 czerwca 2019 r., 11 grudnia 2019 r. oraz weryfikacje IPPWA z 17 czerwca 2019 r., 11 grudnia 2019 r. zostały podpisane przez ojca uczestniczki. W aktach znajduje się pełnomocnictwo z 15 maja 2018 r. udzielone przez uczestniczkę ojcu. Pełnomocnictwo dot. m.in. zgody na podpisywanie przez ojca – w imieniu uczestniczki - wszelkich pism, oświadczeń, podań, wniosków oraz do reprezentowania przed wszelkimi instytucjami. Podpis złożony pod pełnomocnictwem przez uczestniczkę został potwierdzony przez notariusza.
- W przypadku uczestnika z pozycji 11 - IPPWA z 3 grudnia 2018 r. weryfikowany był 12 czerwca 2019 r. Zatem weryfikacja sporządzona była w okresie przekraczającym 6 miesięcy. W IPPWA z 12 czerwca 2019 r. założono, że weryfikacja zostanie dokonana w grudniu 2019 r. Natomiast zgodnie z decyzją z 2 lipca 2018 r. uczestnik został skierowany do ŚDS od 1 lipca 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. Zatem założony czas weryfikacji IPPWA nie jest zgodny z okresem skierowania do Domu.
Analogiczna sytuacja występuje w IPPWA z 10 grudnia 2019 r. założono, że weryfikacja zostanie dokonana w czerwcu 2020 r. Natomiast zgodnie z decyzją z 2 lipca 2019 r. uczestnik został skierowany do ŚDS od 1 lipca 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. Zatem założony czas weryfikacji IPPWA nie jest zgodny z okresem skierowania do Domu.
- Uczestniczka z pozycji 16 - IPPWA z 4 grudnia 2018 r. weryfikowany był 10 czerwca 2019 r. Zatem weryfikacja sporządzona była w okresie przekraczającym 6 miesięcy. W IPPWA z 10 czerwca 2019 r. założono, że weryfikacja zostanie dokonana w grudniu 2019 r. Natomiast zgodnie z decyzją z 27 czerwca 2017 r. uczestniczka została skierowana do ŚDS od 1 lipca 2017 r. do 30 czerwca 2019 r. Zatem założony czas weryfikacji IPPWA nie jest zgodny z okresem skierowania do Domu.
- W ostatnim przypadku (pozycja 21) w IPPWA z 10 grudnia 2019 r. założono, że weryfikacja zostanie dokonana w czerwcu 2020 r. Natomiast zgodnie z decyzją z 9 kwietnia 2018 r. uczestnik został skierowany do ŚDS od 10 kwietnia 2018 r. do 31 grudnia 2019 r. Zatem założony czas weryfikacji IPPWA nie jest zgodny z okresem skierowania do Domu.

Zgodnie z §13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS – zespół wspierająco-aktywizujący zbiera się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, celem omówienia realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego i osiągniętych rezultatów. Tylko w jednym badanym przypadku (pozycja 21) weryfikacja wykonana była zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W decyzjach kierujących – wydanych przez Dyrektora/Kierownika oraz zastępcę Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyrzeczu - wszystkich badanych uczestników, znajdują się błędy. W sentencjach decyzji, błędnie podano publikator ustawy

o ochronie zdrowia psychicznego oraz rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Pracownicy zespołu prowadzą, odrębnie dla każdego uczestnika, tzw. kartę obserwacji. W kartach wszystkich pięciu badanych uczestników odnotowywana jest aktywność, zachowanie i motywacja do realizacji i udziału w zajęciach. Wpisywane są postępy uczestnika, odmienne niż zwykle zachowania, stany emocjonalne, ważne wydarzenia w życiu. Wpisy dokonywane są kilka razy w miesiącu.

Kontrolujący stwierdzili, że zespół wspierająco – aktywizujący spotyka się i realizuje zadania zgodnie z przepisami prawa.

Skład zespołu określił Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyrzeczu, Zarządzeniem nr 9/2014 z dnia 24 lutego 2014 r., zmienionym Zarządzeniem nr 7/2018 z 20 sierpnia 2018 i nr 3/2019 z 06 maja 2019 r. Dokument określa skład zespołu wspierająco - aktywizującego: kierownik ŚDS, terapeuta, starszy instruktor terapii, 2 starszych instruktorów terapii zajęciowej, instruktor ds. kulturalno – oświatowych.

Zadania zespołu są zgodne z wymaganymi przepisami. Należą do nich m.in.

- diagnoza potrzeb, oczekiwań, możliwości uczestnika;
- weryfikacja indywidualnego planu postępowania wspierająco – aktywizującego, ewentualnie jego modyfikacja;
- formułowanie wniosku o udzielenie innej formy wsparcia uczestnikowi.

Z analizy protokołów spotkań zespołu - za okres 01 stycznia 2019 r. do dnia kontroli - wynika, że zespół spotkał się w sumie 17 razy: 12 kwietnia 2019 r.; 07, 10, 11, 12, 17 i 18 czerwca 2019 r.; 02 września 2019 r.; 01, 14 i 17 października 2019 r., 21 listopada 2019 r., 10, 11, 12 i 13 grudnia 2019 r., 03 stycznia 2020 r. Na 16 spotkaniach zespół zajmował się weryfikacją planów i/lub opracowaniem celów, indywidualnych planów wspierająco - aktywizujących uczestników. Zatem częstotliwość spotkań zespołu, jest zgodna z przepisami prawa.

(akta kontroli str. 183-220, 235-236, 611, 629-942)

Kontrolujący stwierdzili uchybienia pod względem merytoryczno – prawnym w dokumentacji uczestników. Nie stwierdzono uchybień w częstotliwości spotkań zespołu wspierająco – aktywizującego.

4. Udział uczestników w zajęciach Domu.

Ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – zgodnie z rozporządzeniem w sprawie środowiskowych domów samopomocy - powinien działać co najmniej 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, w tym co najmniej przez 6 godzin dziennie prowadzone są zajęcia z uczestnikami. Ustawodawca wskazuje wymaganą dokumentację zbiorczą, która powinna być prowadzona w Domu. Zobowiązuje również pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego do dokumentowania swojej pracy, w dziennikach zajęć.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli:

- analizę dokumentacji dot. ewidencjonowania uczestników ŚDS i ich obecności;
- analizę miesięcznych informacji o liczbie uczestników Ośrodka sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statycznej;
- dzienniki kierownika i sześciu terapeutów oraz miesięczne plany terapeutów za styczeń 2020 r.

Ocenie poddano listy obecności wszystkich uczestników Domu za styczeń 2019 r., czerwiec 2019 r. i styczeń 2020 r. oraz miesięczne informacje o liczbie uczestników Domu sporządzane w Centralnej Aplikacji Statycznej za ten sam okres.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Międzyrzeczu dysponuje łącznie 23 miejscami dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Decyzje kierujące do Ośrodka wsparcia posiadały 23 osoby.

Miejsca oferowane przez Dom są w pełni wykorzystane. Do Domu są kierowane kolejne osoby, w miejsce uczestników nagminnie opuszczających zajęcia. Do dalszej obserwacji frekwencja uczestników.

Dom oferuje 23 miejsca dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Decyzję kierującą – w dniu kontroli - posiadały 23 osoby. W 2019 r. oraz w badanym trzymiesięcznym okresie (styczeń 2019 r. i 2020 r., czerwiec 2019 r.) Dom nie dysponował wolnymi miejscami.

Kontrolujący zbadali wykorzystanie miejsc na podstawie wydanych decyzji. Analiza wykazała, że miejsca oferowane przez Dom są w pełni wykorzystane. W 2019 r. decyzję do ŚDS w Międzyrzeczu posiadało średnio 24 uczestników, co stanowi 104% oferowanych przez Dom miejsc (23 miejsca). W trzymiesięcznym badanym okresie decyzje do ŚDS posiadało średnio 24 uczestników (104% ogółu miejsc).

Kontrolujący zbadali również faktyczne wykorzystanie miejsc na podstawie list obecności uczestników. Stwierdzili niepełne faktyczne wykorzystanie miejsc w 2019 r. oraz trzymiesięcznym badanym okresie. Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniu „Standardy ŚDS za 2019 r.” w Centralnej Aplikacji Statystycznej, wykorzystanie miejsc – na podstawie list obecności - w 2019 roku, wynosiło 74% (17 osób).

W trzymiesięcznym okresie, wykorzystanie miejsc kształtuje się na wyższym poziomie niż w 2019 r. - tj. średnio 76% (styczeń 2019 r.; 77%, czerwiec 2019 r. – 73%; styczeń 2020 r. – 79%).

Analiza dokumentacji kontrolnej wykazała, że w trzymiesięcznym okresie poddanym badaniu, były 4 osoby o częstych nieobecnościach, tj. trwających przez okres dłuższy niż 10 dni roboczych:

- 1 osoba nagminnie opuszczała zajęcia w styczniu 2019 r.;
- 2 osoby w czerwcu 2019 r.;
- 1 osoba w styczniu 2020 r.

Ustawodawca daje możliwość kierowania nowych osób, przy czym w liczbie nieprzekraczającej liczbę uczestników o częstych nieobecnościach i nie wyższej niż 20% liczby miejsc w domu. Kierowanie nowych osób, na które nie jest przyznana dotacja,

powoduje, że osoby te wypełniają „lukę” spowodowaną częstymi nieobecnościami wcześniej skierowanych uczestników. Ma to wpływ na efektywne wykorzystanie środków finansowych, przekazywanych z budżetu państwa na funkcjonowanie Domu. Kontrolujący ustalili, że do Domu – w 2019 r. i w badanym trzymiesięcznym okresie - były kierowane kolejne osoby, w miejsce uczestników o częstych nieobecnościach: sierpień 2019 r. – 24 osoby, od września do grudnia 2019 r. – 25 osób; w styczniu 2020 r. – 2 osoby.

Dom zapewnia uczestnikom zajęcia przez 6 godzin dziennie, a uczestnicy korzystają z nich w takim wymiarze.

Kontrolującym udostępniono listy obecności uczestników. Na tej podstawie zbadali średni czas uczestnictwa osoby w zajęciach Ośrodka, w miesiącach styczeń 2019 r. i 2020 r. oraz czerwiec 2019 r. Z analizy dokumentacji wynika, że Ośrodek zapewnia uczestnikom – wymaganą przepisami - 6 godzinną ofertę zajęć. Analiza list obecności uczestników wykazała, że w badanych miesiącach czas ten kształtował się następująco:

- w styczniu 2019 r. – 5,98 godzin dziennie;
- w czerwcu 2019 r.– 5,94 godzin dziennie;
- w styczniu 2020 r.– 5,97 godzin dziennie.

W trzymiesięcznym okresie poddanym badaniu, średni czas uczestnictwa osoby w zajęciach Domu wynosił 5,98 godziny. Uczestnicy korzystali z zajęć od 2 do 6 godzin dziennie. Kontrolujący pozytywnie oceniają wymiar godzin uczestnictwa osób w zajęciach.

Sposób prowadzenia dokumentacji zbiorczej jest niezgodny z zapisami cyt. rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Kontrolującym udostępniono dokumentację zbiorczą prowadzoną w Domu: ewidencję obecności i „dziennik obecności uczestników ŚDS w Międzyrzeczu”, ewidencję uczestników oraz dzienniki dokumentujące pracę zespołu wspierająco – aktywizującego.

Sposób prowadzenia ewidencji obecności jest niezgodny z §24 ust. 3 pkt 1 lit. b rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Uczestnicy zajęć (lub ich opiekunowie prawni) potwierdzają swoją obecność na zajęciach, składając własnoręczny podpis na listach obecności. W przypadku nieobecności uczestnika w danym dniu, w liście obecności pozostaje puste pole. Zgodnie z cyt. rozporządzeniem w sprawie środowiskowych domów samopomocy, lista obecności uczestników powinna zawierać miejsce na zaznaczenie obecności lub nieobecności uczestnika. Zatem w przypadku nieobecności osoby w danym dniu, upoważniony pracownik domu powinien złożyć adnotację o tym fakcie, zgodnie z przyjętą legendą do listy obecności.

Lista obecności i dziennik obecności uczestników wymagają dopracowania pod względem ich czytelności. Kontrolujący zwracają uwagę na:

- a) ważność podpisów składanych przez uczestników zajęć na liście obecności - analiza list obecności wykazała 18 przypadków, wątpliwych co do ich ważności. Uczestnik podpisał się na liście obecności, a podpis ten równocześnie został przekreślony linią poziomą (03-07 czerwca 2019 r., 27-31 stycznia 2020 r., poz. 20,21,23 i 24 w styczniu 2020 r.). Z wyjaśnień Kierownika ŚDS wynika, że skreślenia oznaczają

pomyłkę uczestnika zajęć – uczestnik omyłkowo podpisał się na liście. Pracownik skreślił niewłaściwy podpis. W takich przypadkach, w liście obecności, powinna znajdować się adnotacja pracownika/ kierownika ŚDS, czy uczestnik faktycznie był obecny w tym dniu w ŚDS. Kontrolujący uznają, że przekreślenie podpisu stanowi o jego nieważności.

- b) ważność liczby godzin wskazanych przez pracownika w dzienniku obecności uczestników - analiza dziennika obecności wykazała 6 przypadków, wątpliwych co do ich ważności. Kierownik/ pracownik ŚDS wpisał liczbę godzin uczestnictwa w zajęciach przy równoczesnym przekreśleniu liczby (03-07 czerwca 2019 r. – poz. 1; 23 stycznia 2020 r.). W takich przypadkach, w dzienniku obecności, powinna znajdować się adnotacja pracownika/ kierownika ŚDS, co do ważności wskazanej liczby godzin. Kontrolujący uznają, że przekreślenie podpisu stanowi o jego nieważności.

Analiza dokumentów dotyczących obecności uczestników wykazała rozbieżności co do faktycznej obecności uczestnika w danym dniu. Kontrolujący odnotowali 9 przypadków niezgodności pomiędzy listą obecności a dziennikiem obecności (14 i 15 stycznia 2019 r. 04, 05, 18, 21 i 26 czerwca 2019 r., 14 i 15 stycznia 2020 r.). Przypadki te dotyczą sytuacji, w których uczestnik podpisał się na liście obecności, ale nie odnotowano liczby godzin jego uczestnictwa w zajęciach ŚDS. Lub odwrotnie - wskazano liczbę godzin w dzienniku obecności, a uczestnik nie podpisał się na liście obecności. W takich przypadkach kontrolujący brali pod uwagę własnoręczny podpis uczestnika złożony na liście obecności,

Analiza dokumentacji dot. ewidencji obecności wykazała, że do list obecności uczestników dołączane są dodatkowe listy wyjść i wyjazdów uczestników. W dziennikach obecności znajdują się również usprawiedliwienia nieobecności uczestników. W opinii zespołu kontrolnego stanowi to dobrą praktykę służącą monitoringowi sytuacji uczestnika.

Analiza ewidencji uczestników wykazała, że nie zawiera ona wszystkich elementów wymaganych zapisami cyt. rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. W dokumentacji brak jest pozycji: „data i miejsce urodzenia wraz z numerem PESEL...”, „adres zamieszkania i numer telefonu uczestnika”, „imię i nazwisko opiekuna” „adres zamieszkania i numer telefonu opiekuna”, „okres i przyczyna dłuższej niż dwutygodniowej nieobecności w domu” uwzględniając §24 ust. 3 pkt 1 lit a tiret drugi, trzeci, czwarty, piąty, siódmy cyt. rozporządzenia. Z wyjaśnień Kierownika ŚDS w Międzyrzeczu wynika, że dane te zawarte są w dzienniku obecności uczestników. Jest to niezgodne z obowiązującymi przepisami w tym zakresie. W pozostałym zakresie sposób prowadzenia ewidencji jest zgodny z przepisami, tj. ewidencja prowadzona jest chronologicznie od 1995 r.

Pracownicy prowadzą miesięczne plany pracy. Zespół kontrolny przeanalizował miesięczne plany wszystkich 5 terapeutów. W każdym dokumencie zawarte są dane dotyczące planowanych zajęć np. trening budżetowy, trening kulinarny, trening dbałości o wygląd zewnętrzny, trening umiejętności praktycznych. Na podstawie planów tworzone są dzienniki poszczególnych terapeutów.

Każdy pracownik prowadzi odrębnie dzienniki dokumentujące pracę zespołu wspierająco-aktywizującego. Kontrolującym udostępniono 5 dzienników, prowadzonych przez pracowników i dziennik kierownika. W każdym z nich znajduje się pozycja z datą, godziną i planowanymi zajęciami, wykaz uczestników, zaznaczenie obecności, kolumna „cele IPPWA”, kolumna: „realizowane tematy”, podpis pracownika. Oceniane są aktywność, zachowanie, motywacja uczestników.

W dziennikach znajduje się adnotacja o absencji pracownika. W dziennikach opiekuna, nieobecnego w okresie 27.01-31.01.2020 r., brak jest wpisu, który terapeuta miał w tym dniu zastępstwo. W ocenie zespołu kontrolnego informacja o zastępstwie pracownika powinna znajdować się w dzienniku pracownika nieobecnego.

W dzienniku pracy – z 30 stycznia 2020 r. - osoby na stanowisku terapeuty, brak jest zaznaczonej obecności uczestniczki ujętej pod pozycją 1 (M.K.). Z oświadczenia złożonego przez Kierownika ŚDS do protokołu oraz z dziennika obecności wynika, że uczestniczka brała tego dnia udział w zajęciach.

W części dzienników pracy brak jest określonych celów IPPWA:

- terapeuta: dzienniki z 30.01.2020 r., 31.01.2020 r.
- starszy instruktor terapii: dzienniki z 27.01.2020 r., 28.01.2020 r., 29.01.2020 r., 30.01.2020 r., 31.01.2020 r.
- instruktor ds. kulturalno-oświatowych: dzienniki z 27.01.2020 r., 28.01.2020 r., 29.01.2020 r., 30.01.2020 r., 31.01.2020 r.

(akta kontroli str. 221-388, 943-1010)

Kontrola wykazała, że sposób prowadzenia dokumentacji zbiorczej jest niezgodny z przepisami. Dokumentacja wymaga również dopracowania, zgodnie z treścią protokołu kontroli. Do obserwacji frekwencja uczestników.

5. Prawidłowość wykorzystania dotacji celowej przekazanej w rozdziale 85203 – Ośrodki wsparcia § 2010.

Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej. W 2019 roku Gmina Międzyrzecz otrzymała z budżetu państwa w rozdziale 85203 – Ośrodki wsparcia § 2010 kwotę 527.853,50 zł.

Wg sprawozdania Rb-50 za IV kwartał 2019 roku z przekazanej dotacji wydatkowano 523.121,25 zł, tj. 99,1% planu po zmianach. Skontrolowano losowo wybrane operacje gospodarcze na łączną kwotę 100.290,86 zł, tj. 19% wydatków poniesionych w 2019 roku.

Skontrolowano m. in. wydatki dotyczące umowy zlecenia z dnia 12.11.2019 r. nr 1/2019. Umowa została zawarta na okres od 12.11.2019 r. do 31.12.2019 r. Do umowy kontrolowany przedłożył dwa rachunki:

- rachunek nr 12/2019 z dnia 03.12.2019 r. za wykonanie prac w okresie od 12.11.2019 r. do 30.11.2019 r. w liczbie godzin 35; do tego rachunku dołączono

kartę czasu pracownika za okres od 12.11.2019 r. do 29.11.2019 r., z której wynika, że od 12.11.2019 r. do 29.11.2019 r. pracownik przepracował 35 godzin,

- rachunek nr 12/2019 z dnia 23.12.2019 r. za wykonanie prac w okresie od 12.11.2019 r. do 30.11.2019 r. w liczbie godzin 35; do tego rachunku dołączono kartę czasu pracownika za grudzień 2019 r., z której wynika, że w grudniu 2019 r. pracownik przepracował 41,50 godzin. Z rachunku wynika, że zapłacono za 40,50 godzin, czyli nie zapłacono za 1 wykonaną godzinę, mimo to pracownik podpisał rachunek na kwotę wyliczoną według 40,50 godzin.

Ponadto w obu ww. rachunkach jest wskazane, że dotyczą wykonania prac zgodnie z umową nr 4/2019, zaś przedłożona przez kontrolującego umowa dotycząca tych rachunków ma nr 1/2019.

Wątpliwości kontrolujących budzi skład uczestników wycieczki w dniu 14.11.2019 r. (faktura z 15.11.2019 r., nr FM/77/2019). Zespół kontrolny stwierdził, że wśród uczestników wycieczki był pracownik jednostki, który nie był w składzie zespołu wspierająco-aktywizującego. Zdaniem zespołu kontrolnego w wycieczkach z uczestnikami powinni brać udział pracownicy zespołu wspierająco-aktywizującego oraz – w razie potrzeby – rodzice uczestników.

(akta kontroli str. 1011-1126)

Kontrolujący ustalili, że dotacja celowa przekazana w rozdziale 85203 – Ośrodki wsparcia § 2010 została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem. Stwierdzono uchybienia formalne w dokumentacji dotyczącej rozliczania umów zlecenia.

WNIOSKI:

1. Organizacja pracy w Ośrodku została formalnie uregulowana.
2. Kierująca Domem uzgodniła – z Wojewodą Lubuskim - dokumentację określającą funkcjonowanie Domu.
3. Statut Jednostki wymaga doprecyzowania zgodnie z treścią protokołu.
4. Dom nie spełnia standardu usług bytowych pod względem liczby toalet dla uczestników i zachowania odrębności tych toalet.
5. Liczba wieszaków/ szafek w szatni ubraniowej niezgodna z liczbą uczestników (brak 1 wieszaka/szafki).
6. Niefunkcjonalne przechowywanie sprzętu do treningu samoobsługi i zaradności życiowej.
7. ŚDS spełnia wymagany minimalny wskaźnik zatrudnienia w zespole wspierająco – aktywizującym.
8. Kierownik Ośrodka oraz pracownicy posiadają wymagane na zajmowanym stanowisku kwalifikacje oraz doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi.
9. Pracownicy uczestniczyli w szkoleniach organizowanych co najmniej raz na 6 miesięcy.

10. Pracownicy nie posiadają wymaganego przeszkolenia w zakresie określonym w §11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
11. Uczestnicy są uprawnieni do udziału w zajęciach środowiskowego domu samopomocy.
12. Jeden uczestnik - w myśl wytycznych MRPiPS - nie kwalifikuje się do podwyższonej dotacji. Stwierdzono pobranie w nadmiernej wysokości dotacji przekazanej w 2019 r. oraz 2020 r. (do dnia kontroli) w rozdziale 85203 – Ośrodki wsparcia § 2010.
13. Uchybienia w dokumentacji indywidualnej uczestników pod względem merytoryczno – prawnym – zgodnie z treścią protokołu.
14. Zespół wspierająco – aktywizujący realizuje zadania i spotyka się zgodnie z przepisami.
15. Miejsca oferowane przez Dom są w pełni wykorzystane. Do Domu są kierowane kolejne osoby, w miejsce uczestników nagminnie opuszczających zajęcia. Do dalszej obserwacji frekwencja uczestników.
16. Sposób prowadzenia dokumentacji zbiorczej jest niezgodny z przepisami. Konieczność dopracowania, zgodnie z treścią protokołu kontroli.
17. Kierownik i pracownicy zespołu wspierająco – aktywizującego prowadzą dzienniki dokumentujące pracę z prowadzonych zajęć z uczestnikami.
18. Dotacja celowa przekazana w rozdziale 85203 – Ośrodki wsparcia § 2010 została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem.
19. Kontrolujący stwierdzili uchybienia formalne w dokumentacji dotyczącej rozliczania umów zlecenia.

Wnioski zawarte w punktach 4, 10, 12, 13 i 16 stanowią **istotne uchybienia**, w punktach 5 i 19 **stanowią uchybienia**, w punktach 3, 6 i 15 stanowią **sugestie** zespołu kontrolnego.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialny jest Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyrzeczu.

Za uchybienia dot. dokumentacji kierującej uczestników odpowiedzialny jest Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyrzeczu.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się w Środowiskowym Domu Samopomocy w Międzyrzeczu, pod pozycją nr 3.

POUCZENIE

Zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Środowiskowego Domu Samopomocy w Międzyrzeczu, drugi Burmistrzowi Gminy Międzyrzecz, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Marta Mikołajczyk

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Marzena Modrzewska

KIEROWNIK
Oddziału Budżetu i Świadczeń Rodzinnych
w Wydziale Polityki Społecznej

Agnieszka Kostrzewa

Kierownik jednostki:

Gorzów Wielkopolski, dnia

Międzyrzecz, dnia.....